

С Т А Н О В И Щ Е

от доц. днк Веселин Иванов Тепавичаров, доцент в Катедра „Етнология”
при Историческия факултет на СУ „Св. Климент Охридски”

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен
„доктор” в област на висше образование: социални, стопански и правни науки

Професионално направление: 3.1. Социология, антропология и науки за културата

Докторска програма: науки за културата, докторантура на самостоятелна
подготовка

Автор: Красимир Романов Асенов

Тема: „Възникване, пространствено и културно развитие на „Арман-махала” – гр.
Пловдив

Научен ръководител: проф. днк Мария Антонова Шнитер – преподавател на
основен трудов договор в Катедра „Етнология” в Философско-историческия
факултет на ПУ „Паисий Хилендарски”

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със Заповед № Р 33 - 4743 от 04.10.2017 г. на Ректора на ПУ „Паисий
Хилендарски” съм определен за член на научно жури за осигуряване на
процедура по защита на дисертационен труд на тема: *„Възникване,
пространствено и културно развития на „Арман махала”- гр. Пловдив”* за
придобиване на образователна и научна степен „доктор” в област на висше
образование: социални, стопански и правни науки, професионално направление
3.1. Социология, антропология и науки за културата, докторска програма: науки
за културата, на самостоятелна подготовка към Катедрата по етнология при
Философско-историческия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски”.

Автор на дисертационния труд е Красимир Романов Асенов, докторант на
самостоятелна подготовка към Катедра „Етнология” при Философско-

историческия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски” с научен ръководител проф. днк Мария Антонова Шнитер от ПУ „Паисий Хилендарски”.

Представеният от докторант Красимир Асенов комплект на хартиен носител е в съответствие с Чл.36(1) от Правилника за развитие на академичния състав в ПУ и включва следните документи:

1. Молба до ректора на ПУ за разкриване на процедура за защита на дисертационен труд.
2. Автобиография на автора на дисертационния труд в европейски формат
3. Нотариално заверено копие на диплома за висше образование (ОКС „магистър”)
4. Заповеди за записване в докторантура (Заповед № Р 33-3679/18.07.2016 г. на Ректора на ПУ; Заповед № Р 33-4743/04.10.2017 г.) и финализиране на обучението
5. Заповед за провеждане на изпит и съответен протокол за издържан изпит по специалността с успех „отличен /6/”
6. Протоколи от Катедрени съвети, свързани с докладване на готовност за откриване на процедурата за защита и с предварително обсъждане на дисертационния труд.
7. Дисертационен труд на хартиен и електронен носител
8. Автореферат
9. Списък на научните публикации по темата на дисертацията
10. Копия на научните публикации
11. Справка за спазване на специфични изисквания на ФИФ на ПУ
12. Декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи

Докторантът е приложил една студия и три публикации под формата на статии.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Красимир Романов Асенов е роден на 05.03.1966 г. в Република България. След завършването на средното си образование, през периода 1986-1989 г. завършва като технолог по органични и неорганични химически технологии в ОТИХ „Асен Златаров”, а от 2001 до 2005 г. следва и завършва бакалавърска степен по публична администрация в Техническия

университет в Габрово. През времето от 2006-2007 г. завършва и магистърска степен по Управление на кризи и конфликти в ТУ-Габрово.

Има дългогодишен стаж като общински съветник и заместник-кмет в Община Пловдив, където е изпълнявал и други отговорни функции. Работи като заместник-кмет в същата община и понастоящем.

Докторантът има пет специализация в чужбина, владее отлично руски и турски език, и на добро ниво – арабски и английски.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Тематиката, залегнала в дисертационния труд на докт. Красимир Асенов, е **крайно актуална**(подч. автора на становището В.Т.) както от национална гледна точка, така и от гледна точка на развитието на междуетническите отношения в страните от Европейския съюз (по-нататък ЕС). На фона на приетите директиви на Комисията на европейските общности (по-нататък ЕК) за развитието на ЕС като Съюз на нации и култури със споделени ценности и културно многообразие и толерантност дисертационния труд е една съществена академична стъпка към изграждането на подходящите политики в тази насока. Това означава изобретяването на необходимата мрежа за насърчаването и управлението на междуетническите отношения с оглед преодоляването на етническите, религиозни и културни различия, и възпитаването на култура на толерантност и разбирателство между отделните етнически и религиозни групи в държавите от нашия съюз.

Още повече тематиката на дисертационния труд е полезна за България. Тя е класически пример как познаването на една етнорелигиозна общност може да ни даде ключ към нейното разбиране и интегриране в българското общество. А изработването на такива политики може да се опира единствено на приносите на академичната етнологика, историческа, антроположка и социологическа наука.

В тази връзка поставените задачи и разработени тематика, които ще посоча по-долу, са приносни и могат да бъдат полезни в приложен и научен списък: Става въпрос за следното:

1/ Кр. Асенов си е поставил за задача и е дал ясен отговор за основните фактори, оформили етническия и религиозен облик на Арман махала в гр.

Пловдив, защo във времето тя се е обособила като усвоено пространство за население от ромски произход, но което сега идентифицира себе си като „турци”.

2/ Докторантът много добре е представил вътрешното архитектурно устройство и пространствено развитие на въпросната етнографска дестинация, пряко кореспондираща с етнокултурните специфики на населяващата я група.

3/ Красимир Асенов е представил и възгледите на „другите” за населяващите Арман махала, като се е противопоставил на някои утвърдени в науката стереотипни виждания по отношение на циганите от мюсюлманските вероизповедание в България, в това число и по отношение тяхната представа за етническа идентичност.

4/ Много добре авторът на дисертационния труд е представил и отношението на хората от Арман махала към макрообществото и желанието за дистанциране от него поради възгледите за сегрегация и расизъм на част от държавнотворческото мнозинство. В самия текст авторът е открил тези свои открития с цел да се предложат политики за спирането на тези негативни тенденции на изграждане на стени между отделните етнически и религиозни групи у нас.

5/ Ясно и точно Красимир Асенов определя терминът *„градска гетоизирана структура”*, с която терминология назовава Арман махала и която много прецизно отговаря на своето съдържание.

4. Методика на изследването

Избраната изследователска методология е съобразена с методите на теренното етнографско изследване в неговото разнообразие. Преди всичко искам да поясня, че Красимир Асенов много добре е запознат с тази страна на етнологката/антропологическата наука. Това му е дало свобода и предимство в търсенето и намирането на подходящата теренна методология за изучаване на предмета на дисертационния труд, както и търсенето и боравенето с историческа информация, архивни материали, научни публикации и други източници за написването на труда.

В основата на теренното изследване е методологията на Фр. Боас, безпорно ней-надеждната етнографска методология и до днес. Това ще рече организиране на постоянни теренни наблюдения в избраната дестинация да степен, че

проучвателят да се интегрира напълно в микрообществото на своите събеседници. В рамките на доминацията на методологията на Боас са използвани и други подходящи методики като включено наблюдение, Биографичния метод, социологическата анкет и др. По този начин докторантът е събрал огромен емпиричен материал, при това не само на посочения етнографски терен, но и от други източници, с които да оперира свободно при написването на текста. В три специални параграфа в началото на изложението (стр.13-42) авторът на дисертационния труд е изложил подробно избраните методики на изследване, като е дал определение на всяка от тях и защо и в какъв контекст ги използва. Тук бих открийл параграфа за ролята на самия изследвач и терена, който по същество е приносен и иновативен, но и представя авторовата версия за теренното етнографско изследване с определен контекст.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Темата на дисертационния труд е дисертабилна и дава отлични възможности за академични научни приноси с приложен характер. За това трябва да бъдат поздравени не само докторантът, но и неговия научен ръководител, както и Катедрения съвет при катедра „Етнология във Философско-историческия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Дисертацията се състои от пространен Увод с обем 42 стандартни машинописни страници(стр.4–42), от три глави, Заключение, Приложения и списък с цитираната литература, с общ обем от 280 стандартни машинописни страници. В Увода са изложени целите и задачите на труда, работните хипотези на автора и методиката на изследването, използваната методология е представена в рамките на три отделни параграфа.

Първата глава (стр. 43-98) е едно своеобразно продължение на Увода, тъй като в тази част от текста са представени основни теоретични постановка по проблематиката на дисертационния труд, историографска справка по темата и историята на самите изследвания, имащи отношение към разглежданата тематика.

Втората глава (стр.99-157) е посветена на възникването и развитието на Арман махала в гр. Пловдив. Отделено е внимание на пет фактора в тази насока: исторически, етнически, психологически, икономически и религиозни. Отделено е и съществено внимание на пространственото оформление на населеното място,

етническите топоси в проучваната дестинация и вътрешногруповото делене. Авторските становища са убедителни, включително и тези, които противоречат на някои утвърдени мнение в историографията по темата.

Третата глава (стр.157-244) е най-обемиста и засяга културното развитие на хората, населяващи Арман махала понастоящем. Тя е и с най-съществените академични приноси особено що се отнася до емпиричната страна на изследването. Авторът се е спрял са следните особени страни от културата на населението на проучваната дестинация: специфика на икономическото и културно развитие на тази общност; периодизация на културните процеси в населеното място; отмиращия обичай „Мартуфал” и сравнително новия ритуал „Кърлюк”, осъществяван по време на светбени тържества и предназначен за потушаването на конфликти.

В Заключение (стр.245-256) са обобщени приносите в дисертацията.

В останалата част от текста са поместени Приложения и списък на цитираната литература.

Приноси:

Дисертацията е приносна като цяло, тъй като в нея за първи път в българската етнологика и антропологическа наука е представено понятието „*гетоизирана градска структура*”. До колкото познавам етнологиката и антропологическа литература в Европа и по света, дисертационния труд на Красимир Асенов може да се счита за пионерски не само в национален, но и в един далече по-широк мащаб. Освен този обобщен принос, в конкретния смисъл бих определил приносните моменти както следва:

- В научно обръщение е вкарана нова емпирична информация, твърде съществена като количествено и качествено изражение, което е един от големите приноси на автора.
- Самата методика на събиране на теренната информация също може да се счита за академичен принос, тъй като за първи път в българската академична наука изследването е презентирано така пространно и детайлно: от самата идея за проучването, през изминалите епизоди на теренната работа и събирането и на други източници, до самото финализиране на труда. Този

начин на представяне на материала създава усещане за читателя, че той е пряк участник в изследването и негов съавтор.

- Самата структура на дисертационния труд го прави „*модел*” за изследване на отделни структури от градски тип, при това твърде иновативен и успешен от гледна точка на постигане на набелязаните цели и задачи.
- Авторът много добре изяснява едно ново понятие в българската етнология и антропология: гетоизирана градска структура. Тя може да служи като изследователска мрежа за проучване на населени места с малцинствени общности от етнически и религиозен характер не само в българското градско пространство, но и в градове извън България.
- Изследването на Красимир Асенов е приносно и от гледна точка на изучаването на малцинствените общности у нас, тъй като до сега в литературата проблемът за ромското, турското и останалите групи от мюсюлманското население в страната не са разглеждани в такъв академичен ракурс.

Като имам предвид изложените по-горе приносни моменти в дисертацията е характеристиката на текста като цяло, считам, че дисертационния труд на Красимир Асенов надхвърля значително изискванията на закона за присъждането на научната и академична степен „доктор”. Затова апелирам към автора на труда и неговите колеги от Катедрата по етнология в ПУ този труд да бъде отпечатан като монография и промотиран сред нашата научна общност. Още повече, че една такава монография ще покаже и пионерската роля на етнологите от ПУ в областта на градската антропология.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

И четирите представени публикации, една в съавторство, са свързани с темата на дисертацията и представляват емпиричен е теоретичен принос в областта на етнологията.

7. Автореферат

Авторефератът напълно отразява съдържанието на дисертационния труд и напълно отговаря на изискванията за кратка писмена презентация на текста на автора и неговите научни приноси.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Нямам препоръки към представения за обсъждане дисертационен труд. Считаю, че той трябва да се издаде като самостоятелна монография и да се представи в специалностите по етнология и антропология във висшите училища (ВУ) в България, където да служи за обучение на студенти и докторанти.

Приносителите от дисертацията неминуемо трябва да се вземат предвид и от висшите политически ръководни фактори у нас за изработването на адекватни управленчески решения. Същото препоръчам и на общинско ниво.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Като имам предвид написаното до тук, моето заключение е следното: *Дисертационният труд на Красимир Асенов съдържа научни и научно-приложни приноси, които представляват съществен оригинален принос в етнологията и антропологическата наука. Тези приноси не само че отговарят на изискванията на закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски”, но и надхвърлят тези изисквания. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания на ФИФ на ПУ и са доказателство за пионерската роля на Катедра „Етнология” при горепосочения факултет в областта на градската антропология що се отнася до изследванията в тази област в България. Резултатите от докторантурата на Красимир Асенов напълно съответстват на приетия Правилник на ПУ за приложение на ЗРАСРБ*

Дисертационният труд показва, че докторантът Красимир Романов Асенов притежава много задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност етнология, като е демонстрирал нужните качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното убедено давам своята *положителна оценка* за изследването на Красимир Асенов. За научните приноси и постигнати резултати *предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор” на Красимир Романов Асенов в област на висше образование: социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.1. социология, антропология и науки за културата, докторска програма: науки за културата.*

София, 10.11.2017 г.

Изготвил становището:.....

(доц. днк Веселин Тепавичаров)